

BÖLÜM 1

SİBER ZORBALIK-SİBER MAĞDURİYET

- Derya DENİZ¹
- Hülya FİDANTEK²

GİRİŞ

Dünyadaki teknolojik gelişmelerle birlikte insanların alışkanlık ve davranışları da değişmeye başlamıştır. Tüketim alışkanlıkları, alışveriş biçimleri, arkadaşlık ilişkilerinin niteliği, birliktelikler ve evlilikler dahil olmak üzere birçok süreç bu gelişimden etkilenmektedir (1). Bilişim teknolojilerinin yaşamımıza girmesiyle, internet, cep telefonu gibi araçlar yaşamda önemli bir yere sahip olmaya başlamıştır. İnsanların bilgiye ulaşmasını, saklamasını ve paylaşmasını oldukça kolay hale getirdiği için bu teknolojileri kullanan insan sayısı gün geçtikçe artmaktadır (2). TÜİK'in yaptığı son araştırmalara göre Türkiye'de internet kullanan kişilerin oranının %85 olduğu tespit edilmiştir (3).

Teknolojinin yaygın bir şekilde kullanımı, tüm dünyada meydana gelen güncel olaylardan kısa sürede haberdar olabilme, anlık mesajlaşmalar yoluyla çok hızlı bir şekilde iletişim kurabilme, birçok alanda bilgiye ve çok sayıda kaynağa hızlı bir şekilde ulaşabilme, yeni insanlarla tanışma ve yeni arkadaşlar edinme gibi alanlarda önemli avantajlar sağlamıştır (4,5). Sanal uygulamaların kullanıcılarına çeşitli avantajlar ve hayatın birçok alanında kolaylık sağladığı açık olmakla birlikte bu gelişmelerin olumsuz sonuçları da bulunmaktadır (6). 'Enformasyon çağı aygıtları bireyleri harekete geçmekten ve düşünmekten alıkoymakta, bir anlamda da sosyal ve kültürel dinamizmi olumsuz olarak etkilemektedir. Bireyler, kendi yaratımları olan internet tabanlı modern aygıtları kullanarak yaşamını kolaylaştırmaktadır. Diğer taraftan ise

¹ Doç. Dr., İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, d.deniz@iku.edu.tr

² Arş. Gör., İstanbul Kültür Üniversitesi, h.fidantek@iku.edu.tr

cılara farklı senaryolar anlatılmıştır. Failin bir tanıdık veya bir yabancı olarak tasvir edildiği hallerde, şiddet davranışının ancak bir yabancından geldiğinde taciz olarak değerlendirildiğine, polis müdahalesini gerektirdiğine, korku veya endişeye neden olduğuna ve mağdura zarar verdiğiğine dair güçlü bir inanç olduğunu bulmuşlardır. Araştırma, saldırgan davranışların ancak bir yabancından gelmesi halinde toplum tarafından tehlikeli bulunduğunu; eski eş/partner ya da yakın bir tanıdıktan gelmesi halinde daha zararsız değerlendirildiğini göstermesi açısından çarpıcıdır. Kadınların ve genç kızların siber flört mağduriyet döngüsünden daha zor çıkmalarının sebebi ise kültürel kodlar yoluyla kurulan baskı neticesinde başkalarını memnun etmek, ilişki kurma ve sürdürme rollerini içselleştirmeleri olabilir (86).

Siber uzayda meydana gelen suçlar, kullanıcıların hukuken korunması açısından sonuçlar doğurmaktadır. Devletin vatandaşlarını korumaya yönelik sorumluluklarından biri, toplumu hem gerçek dünyada hem de siber uzayda karşılaşabilecekleri her türlü suçtan veya diğer sapkın eylemlerden koruyan yasal garantiler ve somut eylemler sağlamaktır. Siber suç mağdurlarının kolluk kuvvetleri tarafından korunması büyük bir ciddiyet ve uzmanlık gerektirmektedir. Sınırları olmayan bir siber uzayın varlığından ötürü adalet mekanizması, bilgi teknolojileri alanında bilgiye hakim kolluk kuvvetlerine ihtiyaç duymaktadır (87).

Teknolojiyi kullananlar için yasal koruma elbette çok gereklidir çünkü bir suç olayı meydana geldiğinde hukuk sistemi genellikle suçluları cezalandırmaya odaklanmaktadır. Bu nedenle de suç mağdurları genellikle ihmal edilmektedir. Suçun niteliği mağduru zarara uğratan bir olgu olarak değerlendirilmeli, bu nedenle yasayı ihlal edene verilecek ceza, mağdurun menfaatlerini de gözeterek zararın tazmin edilmesini sağlamalıdır. Telafi edilmesi gereken kayıplar sadece fiziksel kayıplar değil aynı zamanda manevi kayıplardır. Bu çabalar mağdurların maruz kaldıkları suçtan dolayı çektikleri acıyı dindirirken yeni mağduriyetlerin oluşmasını da engelleyebilmekte ve böylece suç oranını azaltabilmektedir (87).

KAYNAKLAR

1. Yaman E, Peker A. Ergenlerin siber zorbalık ve siber mağduriyete ilişkin algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2012; 1(3): 819-833.
2. Ektiricioğlu C, Arslantaş H, Yüksel R. Ergenlerde çağın hastalığı: teknoloji bağımlılığı. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*. 2020; 29(1): 51-64.
3. TÜİK. *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2022*. (16.04.2023 tarihinde [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587) adresinden ulaşılmıştır.)
4. Lenhart A, Smith A, Anderson, M. *Teens, technology & friendships: Video games, social media and phones play an integral role in how teens meet and interact with friends*. (05.04.2023 tarihinde <https://www.pewresearch.org/internet/2015/08/06/teens-technology-and-friendships/> adresinden ulaşılmıştır)

5. McQuade SC, Colt JP. ve Meyer NBB. *Cyber Bullying: Protecting Kids and Adults from Online Bullies*. (1. Baskı). London: Praeger Publishers; 2009.
6. Balcı Ş. *Beliren yetişkinlik döneminde siber zorbalık ve siber mağduriyetin internet bağımlılığı ve sosyal anksiyete ile ilişkisi*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi. (688071); 2021.
7. Polat FY. *Dijital medya döneminde siber zorbalık ve siber mağduriyet*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi. (710253); 2022.
8. Haylı RG. *Siber mağduriyet, akran zorbalığı, karanlık üçlü, riskli davranışlar ve prososyal davranışların siber zorba olan/olmayan ergenleri doğru sınıflandırma düzeyi*. (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi (773433); 2022.
9. Serin H. *Ergenlerde siber zorbalık/siber mağduriyet yaşantıları ve bu davranışlara ilişkin öğretmen ve eğitim yöneticilerinin görüşleri*. (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi (317225); 2012.
10. Song H., Lynch M. ve Cochran JKA. Macro-Social Exploratory Analysis of the Rate of Interstate Cyber-Victimization. *American Journal of Criminal Justice*, 2016; 41(3): 583–601. <https://doi.org/10.1007/s12103-015-9308-4>
11. Olweus D. Bullying at school: what we know and what we can do. *Choice Reviews Online*, 1994; 32(02): 1032–1080. <https://doi.org/10.5860/choice.32-1080>
12. Olweus D. ve Limber SP. Bullying in school: Evaluation and dissemination of the Olweus Bullying Prevention Program. *American Journal of Orthopsychiatry*. 2010; 80(1): 124–134. doi:10.1111/j.1939-0025.2010.01015.x
13. Olweus D. Bully/victim problems in school: facts and intervention. *European Journal of Psychology of Education*. 1997; 12: 495–510. <https://doi.org/10.1007/BF03172807>.
14. Wolke D., Woods S., Bloomfield L., vd. The association between direct and relational bullying and behaviour problems among primary school children. *The Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*. 2000; 41(8): 989–1002.
15. Olweus D. *Bullying at school: What we know and what we can do?* (9. Baskı). New York: Blackwell Publishing; 1993.
16. Kowalski RM., Giumetti GW., Schroeder AN., vd. Bullying in the digital age: a critical review and meta-analysis of cyberbullying research among youth. *Psychological bulletin*, 2014; 140(4): 1073–1137. <https://doi.org/10.1037/a0035618>
17. Kokkinos CM. ve Antoniadou N. Cyber-bullying and cyber-victimization among undergraduate student teachers through the lens of the general aggression model. *Computers in Human Behavior*. 2019; 98: 59–68.
18. Kowalski RM., Limber SP. ve Agatston PW. *Cyber Bullying: Bullying in the Digital Age* (1. Baskı). Oxford: Blackwell Publishing; 2008.
19. Shariff S. *Cyber-bullying: Issues and solutions for the school, the classroom and the home*. Oxon: Routledge; 2008.
20. Bauman S. Types of Cyberbullying. *Cyberbullying*. 2015; 53–58. doi:10.1002/9781119221685.ch4
21. Machimbarrena JM, Calvete E, Fernández-González L, et al. Internet Risks: An Overview of Victimization in Cyberbullying, Cyber Dating Abuse, Sexting, Online Grooming and Problematic Internet Use. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2018; 15(11): 2471. doi:10.3390/ijerph15112471
22. Van Ouytsel J, Lu Y, Ponnet K. et al. Longitudinal associations between sexting, cyberbullying, and bullying among adolescents: Cross-lagged panel analysis. *Journal of Adolescence*. 2019; 73: 36–41. doi:10.1016/j.adolescence.2019.03.008
23. March E, Marrington JA. Qualitative Analysis of Internet Trolling. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*. 2019; 22(3), 192–197. doi:10.1089/cyber.2018.0210

24. Barak A. Sexual Harassment on the Internet. *Social Science Computer Review*. 2005; 23(1): 77–92. doi:10.1177/0894439304271540
25. Bargh JA, McKenna KYA. The internet and social life. *Annual Review of Psychology*. 2004; 55: 573-590.
26. Dilmaç B. Sanal zorbalığı yordayan psikolojik ihtiyaçlar: Lisans öğrencileri için bir ön çalışma. *Educational Sciences: Theory & Practice*. 2009; 9(3): 1291-1325.
27. Eyüboğlu M, Eyüboğlu D, Pala SC. et al. Traditional school bullying and cyberbullying: Prevalence, the effect on mental health problems and self-harm behavior. *Psychiatry Research*. 2021; 297:113730. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2021.113730>
28. Uludaşdemir D, Küçük S. Cyber Bullying Experiences of Adolescents and Parental Awareness: Turkish Example. *Journal of Pediatric Nursing*. 2019; 44: 84-90. doi:10.1016/j.pedn.2018.11.006
29. Ding Y, Li D, Li X. et al. Profiles of adolescent traditional and cyber bullying and victimization: The role of demographic, individual, family, school, and peer factors. *Computers in Human Behavior*. 2020; 111: 106439. doi:10.1016/j.chb.2020.10643
30. Cook CR., Williams KR., Guerra NG., vd. Predictors of bullying and victimization in childhood and adolescence: A meta-analytic investigation. *School Psychology Quarterly*. 2010; 25: 65–83.
31. Gómez-Ortiz O, Rey RD, Casas J. et al. Parenting styles and bullying involvement. *Culture and Education*. 2014; 26: 132–158.
32. Earl RM. ve Burns NR. Experiences of peer aggression and parental attachment are correlated in adolescents. *Personality and Individual Differences*. 2009; 47: 748–752.
33. Bandura A. Social cognitive theory in cultural context. *Applied Psychology*. 2002; 51(2): 269-290. <https://doi.org/10.1111/1464-0597.00092>
34. Skrzypiec G, Askell-Williams H, Slee PT. et al. Involvement in bullying during high school: A survival analysis approach. *Violence and Victims*. 2018; 33: 563–582.
35. Hong JS., Kim DH, Piquero AR. Assessing the links between punitive parenting, peer deviance, social isolation and bullying perpetration and victimization in South Korean adolescents. *Child Abuse and Neglect*. 2017; 73: 63–70.
36. Brochado S, Soares S, Fraga SA. Scoping Review on Studies of Cyberbullying Prevalence Among Adolescents. *Trauma, Violence, & Abuse*. 2016; 18(5): 523–531. doi:10.1177/1524838016641668
37. Menin D, Guarini A, Mameli C. et al. Was that (cyber)bullying? Investigating the operational definitions of bullying and cyberbullying from adolescents' perspective. *International Journal of Clinical and Health Psychology*. 2021; 21(2): 100221. doi:10.1016/j.ijchp.2021.100221
38. Modecki KL., Minchin J, Harbaugh AG. et al. Bullying prevalence across contexts: A meta-analysis measuring cyber and traditional bullying. *Journal of Adolescent Health*. 2014; 55: 602–111.
39. Cook S. *Cyberbullying facts and statistics for 2018-2023*. (14.04.2023 tarihinde <https://www.comparitech.com/internet-providers/cyberbullying-statistics/> adresinden ulaşılmıştır.)
40. Anderson M. *A majority of teens have experienced some form of cyberbullying*. (03.04.2023 tarihinde <https://www.pewresearch.org/internet/2018/09/27/a-majority-of-teens-have-experienced-some-form-of-cyberbullying/> adresinden ulaşılmıştır.)
41. Vazsonyi AT, Ksinan JG, Özdemir Y et al. Bullying and Cyberbullying in Turkish Adolescents: Direct and Indirect Effects of Parenting Processes. *Journal of Cross-Cultural Psychology*. 2017; 48(8): 1153–1171. doi:10.1177/0022022116687853
42. Aboujaoude E, Savage MW, Starcevic V. et al. Cyberbullying: Review of an Old Problem Gone Viral. *Journal of Adolescent Health*. 2015; 57(1): 10–18. doi:10.1016/j.jadohealth.2015.04.011

43. El Asam A, Samara M. Cyberbullying and the law: A review of psychological and legal challenges. *Computers in Human Behavior*. 2016; 65:127–141. doi:10.1016/j.chb.2016.08.012
44. Olweus D. Bullying at school. Basic facts and effects of a school-based intervention program. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. 1994; 35:1171-1190.
45. Koşar A, Çakıcı AB. Siber zorbalık ve siber mağduriyet kavramlarının günlük sosyal medya kullanımını ve akademik başarı ile ilişkisinin incelenmesi: anadolu meslek lisesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Scientific and Academic Research*. 2022; 1(1): 14–25.
46. Karaca M, Mutlu T, Gencer G. Siber mağduriyet kavramsal bir çalışma. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2021;3(1):177-191
47. Athanasiou K, Melegkovits E, Andrie EK et al. Cross-national aspects of cyberbullying victimization among 14-17-year-old adolescents across seven European countries. *BMC Public Health*. 2018;18(1):800. doi: 10.1186/s12889-018-5682-4.
48. Hendricks K, Tsibolane P, van Belle JP. Cyber-harassment victimization among south african lgbtqia+youth. In: Hattingh, M., Matthee, M., Smuts, H., Pappas, I., Dwivedi, Y.K., Mäntymäki, M. (eds) *Responsible Design, Implementation and Use of Information and Communication Technology*. I3E 2020. Lecture Notes in Computer Science, 12067. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-45002-1_12
49. Maines B, Robinson G. *No blame approach: A support group method for dealing with bullying* (952). Paul Chapman Pub;2014.
50. Özbay, A. *Ergenlerde siber zorbalık, siber mağduriyet, aleksitimi ve öfke ifade etme biçimleri arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul;2013.
51. Gönenç N. *Üniversite öğrencilerinde siber zorbalık ve siber mağduriyetin duygusal zeka ve psikolojik iyi oluş açısından incelenmesi*. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul; 2018.
52. Valkenburg PM, Peter J, Schouten AP. Friend networking sites and their relationship to adolescents' well-being and social self-esteem. *CyberPsychology & Behavior*. 2006; 9(5),:584-590.
53. Erdur-Baker Ö. Siber zorbalık ile geleneksel zorbalığın, internet aracılı iletişim araçlarının sık ve riskli kullanımına ve cinsiyete bağlı ilişkisi, *New Media & Society*. 2010; 12:109-125.
54. O'Brennan LM, Bradshaw CP, Sawyer AL. Examining developmental differences in the social-emotional problems among frequent bullies, victims, and bully/victims. *Psychology in the Schools*. 2009;46: 100-115.
55. Seals D, Young J. Bullying and victimization: prevalence and relationship to gender, grade level, ethnicity, self-esteem and depression. *Adolescence*. 2003;38(152):735-747.
56. Kestel M, Akbıyık C. Siber zorbalığın öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal durumları üzerindeki etkisinin incelenmesi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2016; 12(3): 844-859.
57. Şahin M, Aydın B, Sarı S. V. Cyberbullying, cyber victimization and psychological symptoms: A study in adolescent. *C.U. Faculty of Education Journal*. 2012; 41 (1):53-59.
58. Arıcağ T, Siyahhan S, Uzunhasanoğlu A. et al. Cyberbullying among turkish adolescents. *Cyber Psychology & Behavior*. 2008;11(3):253-262.
59. Topçu Ç, Yıldırım A, Erdur-Baker Ö. Cyber bullying@ schools: what do turkish adolescents think?. *International Journal for the Advancement of Counselling*.2013; 35(2): 139-151.
60. Campfield DC. Cyber bullying and victimization: Psychosocial characteristics of bullies, victims and bully/victims. Unpublished doctoral dissertation. The University of Montana, Montana;2008.
61. Arıcağ OT. Psychiatric symptomatology as a predictor of cyberbullying among university students. *Eurasian Journal of Educational Research*. 2009; 34:167–184.
62. Ybarra ML. Linkages between depressive symptomatology and internet harassment among young regular internet users. *Cyberpsychology & Behavior*. 2004;7(2):247-257. <http://doi.org/10.1089/109493104323024500>.

63. Ybarra ML, Mitchell KJ, Wolak J & Finkelhor D. Examining characteristics and associated distress related to Internet harassment: findings from the Second Youth Internet Safety Survey. *Pediatrics*. 2006; 118(4): 1169-1177. <http://doi.org/10.1542/peds.2006-0815>.
64. Peker A. Negatif duygunun siber zorbalık ve mağduriyete ilişkin yordayıcı rolünün incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 2015; 23(4): 1633-1646.
65. Soares S, Brochado S, Barros H, Fraga S. Does cyberbullying prevalence among adolescents relate with country socioeconomic and development indicators? an ecological study of 31 countries. *Violence Victims*. 2017;32:771-790. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-15-00139>.
66. Machimbarrena JM, Calvete E, Fernández-González L, et al. Internet risks: an overview of victimization in cyberbullying, cyber dating abuse, sexting, online grooming and problematic internet use. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2018; 15:2471. <https://doi.org/10.3390/ijerph15112471>.
67. Price M, Dalgleish J. Cyberbullying: experiences, impacts, and coping strategies as described by young Australian people. *Youth Studies Australia*.2010; 29 (2): 51-59.
68. Subrahmanyam K, Smahel D, Greenfield P. Connecting developmental constructions to the internet: identity presentation and sexual exploration in online teen chat rooms. *Developmental Psychology*. 2006; 42(3): 395-40. doi:10.1037/0012-1649.42.3.395.
69. Kowalski RM, Susan PL, Scheck A et al. *Electronic bullying among school-aged children and youth*. In *Annual Meeting of The American Psychological Association*. Washington DC; 2005.
70. Smith P, Jess M, Manuel C, Neil T. *An investigation into cyberbullying, its forms, awareness and impact, and the relationship between age and gender in cyberbullying*. Research Brief No. RBX03-06. London: DfES; 2006.
71. Lenhart A. Cyberbullying and Online Teens 2016. (21.11.2016 tarihinde http://www.pewinternet.org/PPF/r/216/report_display.asp adresinden ulaşılmıştır).
72. Ybarra ML, Dorothy LE, Kimberly JM. The co- occurrence of internet harassment and unwanted sexual solicitation victimization and perpetration: Associations with psychosocial indicators. *Journal Of Adolescent Health*.2007; 41 (6): 31-41.
73. Dooley JJ, Petra G, Dagmar S, Donna Cross, Christiane S. Cyber-victimisation: The association between help-seeking behaviours and self-reported emotional symptoms in Australia and Austria. *Australian Journal Of Guidance And Counselling*. 2010; 20 (2): 194- 209.
74. Eroğlu Y, Çetin B, Güler, N et al. *From cybervictimization to coping ways of stress: gender as moderator*. In Chova, L.G., Belenguer, D.M. ve Martinez, A.L. (Eds.);Proceedings of EDULE-ARN11 Conference. 4-6 July 2006, Barcelona: Spain.
75. Agatston PW, Kowalski R, Limber S.Student's perspective on cyber bullying. *Journal of Adolescent Health*.2017; 41(6).
76. Kurutaş M. *Siber zorbalık ve siber mağduriyet ile internet bağımlılığı ve çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişki*.İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul;2018.
77. Cava MJ, Tomás I, Buelga S, Carrascosa L. Loneliness, depressive mood and cyberbullying victimization in adolescent victims of cyber dating violence. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2020;17:4269. <https://doi.org/10.3390/ijerph17124269>.
78. Riegger M, Valiente A. *Obsessive Ex's cyberstalking gets man fired, arrested*. ABC News. (2014, October 17 tarihinde <http://abcnews.go.com/US/obsessive-exs-cyberstalking-man-fired-arrested/story?id=26256346> adresinden ulaşılmıştır).
79. Wordsworth, M. *'Stalker apps and GPS allow domestic violence abusers to discover hidden refuges'* ABC. (2015, June 28 tarihinde <http://www.abc.net.au/news/2015-06-28/stalker-apps-and-gps-endanger-domestic-violence-victims/6570882> adresinden ulaşılmıştır).

80. Spitzberg B, Hoobler G. Cyberstalking and the technologies of interpersonal terrorism. *New Media & Society*. 2002;4(1): 66–78. doi:10.1177/14614440222226271.
81. Reyns BW, Henson B, Fisher BS. Stalking in the twilight zone: extent of cyberstalking victimization and offending among college students. *Deviant Behavior*. 2012;33(1): 1–25. doi:10.1080/01639625.2010.538364.
82. Breiding MJ, Chen J, Black MC. *Intimate partner violence in the United States – National Center for injury and prevention, centers for disease control and prevention*. (08/11/2010 tarihinde https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/cdc_nisvs_ipv_report_2013_v17_single_a.pdf adresinden ulaşılmıştır).
83. Coker AL, Smith PH, Bethea L, et al. Physical health consequences of physical and psychological intimate partner violence. *Archives of Family Medicine*. 2000;9(5):451–457. <https://doi.org/10.1001/archfami.9.5.451>.
84. Caldwell JE, Swan SC, Woodbrown VD. Gender differences in intimate partner violence outcomes. *Psychology of Violence*. 2012; 2(1):42–57. <https://doi.org/10.1037/a0026296>.
85. Scott AJ, Lloyd R, Gavin, J. The influence of prior relationship on perceptions of stalking in the United Kingdom and Australia. *Criminal Justice and Behavior*. 2010; 37(11): 1185–1194. <https://doi.org/10.1177/0093854810378812>.
86. Connell RW. *Gender and power: Society, the person, and sexual politics*. Polity Press;1987.
87. Arwana YC. Victims of cybercrimes in Indonesia: a criminology and victimology perspective. *Semarang State University Undergraduate Law and Society Review*. 2022; 2(2):181-200. <https://doi.org/10.15294/lr.v2i2.53754>